

Hajottaa vai hajoittaa?

Kokouksessaan 30. 3. 1953 Suomen Akatemian kielilautakunta käsitteli kielitoimiston hoitajan laatiman luettelon sellaisista *otta~oitta* -vartaloisista verbeistä, jotka eivät sisälly Viirittäjässä 1947 s. 224 julkaistuun luetteloon, mutta joiden kuuluminen toiseen tai toiseen ryhmään ei ole aivan ilmeinen. Seuraavassa julkaistaan molemmat luettelot yhdistettyinä ja mainiten kunkin sanan kohdalla sille suositellun asun perustelu. Periaat-

teet, joiden mukaan rajaa on käyty, ovat seuraavat:

1. *i*:llisinä on kirjoitettu *a* (*ä*) -loppuiseen (ei kuitenkaan *ea*, *eä* -loppuiseen) kantaan liittyvät sanat, lukuun ottamatta deskriptiivis-onomatopoeettisia ja eräitä arkissävyisiä sanoja.

2. *i*:ttöminä on kirjoitettu muunlaiseen kantaan liittyvät tai suhteiltaan hämärät sanat, paitsi eräitä vanhastavaan tai ylätyyliin kuuluvia.

Luettelo ei siis yleensä sisällä sel-

laisia sanoja, joiden kirjoitustapa näiden sääntöjen mukaan on riida-

aidoittaa : *aita*
aivoitus (vanh.)
aloittaa : *alka|a*
armitella (vanh.)
armoittaa (vanh.)
arvoitus : *arva|ta*
arvottaa : *arvo*
ehdottaa : *ehto*
erottaa : *ero*
haaroittaa 'jakaa haaroihin' : *haara*
haarottaa 'siirottaa' (deskr.)
haavoittaa : *haava*
hahmottaa : *hahmo*
hajottaa : *hajo|ta*
hangoitella : (*vasta*)*hanka*
harjoittaa : *harja|antua*
harottaa, *harrottaa* (deskr.)
haukotella (ark.)
haudottaa : *hauto|a*
heloittaa : *hela*
helottaa : *helo*
helpottaa : *helppo*
hemmotella : *hempeä*
himottaa : *himo*
hoilottaa (onom.)
häämöttää (deskr.)
ilmoittaa : *ilma*
ilotella : *ilo*
inhottaa : *inho*
innoittaa (ylät.)
irroittaa : *irro|ta*
jaksottaa : *jakso*
jaloitella : *jalka*
jaottaa : *jako*
jauhottaa : *jauho*
karkottaa : *karko|ta*
karvoittua : *karva*
kehottaa
kerottaa : *kerto|a*
kiihottaa : *kiikko*
kiillottaa : *kiillo*
kilvoitella, *kilvoitus* : *kilpa*
kirjoittaa : *kirja*
kirvoittaa (vanh.)

ton, kuten esim. *raudoittaa* : *rauta*,
verottaa : *vero*, *seisottaa* : *seisoa*.

kiskottaa : *kisko*
kiskotella : *kisko|a*
kiusoitella : *kiusa*
kollottaa (onom.)
korottaa : *korokko*
kurkottaa
kurottaa
kuullottaa : *kuulto*
kuumoittaa 'hohkata' : *kuuma*
kuumottaa 'hohtaa, häämöttää'
 (deskr.)
lahjoittaa : *lahja*
laiskottaa, *laiskotella* (ark.)
leivottaa : *leipo|a*
lihottaa : *liho|a*
liuskoittaa : *liuska*
luulotella : *luulo*
madottaa : *mato*
neulottaa : *neulo|a*
nikottaa (onom.)
niskoitella : *niska*
osoittaa, *osoite* : *osa|ta*
pahoittaa, *pahoitella* : *paha*
pakottaa : *pakko*
paloitella : *pala*
pauloittaa : *paula*
pelottaa : *pelko*
pilkottaa
pingottaa : *pinko* (*pahvi*)
pirskottaa (deskr.)
pujottaa : *pujo*
rahoittaa : *raha*
rehottaa : *rehe* (*v*)
retkottaa (deskr.)
riepottaa
sanoittaa 'kirjoittaa sanat (sävelmään)'
 : *sana*
sanoittaa : *sano|a*
saunottaa : *sauno|a*
sekoittaa : *seka*
seulottaa : *seulo|a*
sierottua
silottaa : *sileä*
sirottaa

tarkoittaa : tarkka
tasoittaa : tasa
tavoittaa : tava|ta
teloittaa (vanh.)
teroittaa : terä
liedottaa : tieto
unhottaa : unho
vajottaa : vajo|ta
valottaa : valo
valvottaa : valvo|a
varoittaa, varoitella : vara
varoitella 'varoa' : varo|a

veloittaa : velka
velvoittaa : velka (vanh.)
vesoittaa : vesa
viekoitella : viekas, viekkaa|n
vieroittaa : vieras, vieraa|n
vihoitella : viha
vihoittaa (1. suututtaa, 2. vihertää)
 : viha, viha|nta
viitoittaa : viitta
vilvoittaa : vilvas, vilvaa|n
vioittaa : vika
virvoittaa (vanh.)

Huomattakoon erityisesti, että lautakunta *varo(i)ittaa*-verbin kohdalla päätti luopua aikaisemmasta suosituksestaan, koska on ilmennyt haittaa siitä, että sananmuoto *varottava* on ollut kaksimerkityksinen. Samalla

on voitu erottaa toisistaan verbit *varoitella* ja *varotella* («Porot nulkkasivat varotellen [= varovasti], sillä lumen kuori leikkasi niiden jalkoja» Järven-
taus).